KEHYS ry Kehitysyhteistyöjärjestöjen EU-yhdistys Kehys ry
The Finnish NGDO Platform to the EU

31.5.2018

Kehyksen lausunto tulevaisuusvaliokunnalle hallituksen vuosikertomuksesta 2017 (K 11/2018 vp)

Agenda 2030:n toteuttaminen Suomessa

Suomi on näyttänyt alusta asti esimerkkiä muille maille Agenda 2030:n toimeenpanon käynnistämisessä. Erityinen kiitos kuuluu kansalaisyhteiskunnan osallistamisesta toimeenpanon eri vaiheissa, aina toimeenpanon suunnittelusta sen seuranta- ja arviointijärjestelmän kehittämiseen. Keskeisinä kanavina osallistamisessa ovat toimineet laajapohjaiset kestävän kehityksen toimikunta ja kehityspoliittinen toimikunta. **Toimintamallien kehittäminen yhdessä sidosryhmien kanssa on muotoutunut Suomen perustavanlaatuiseksi lähestymistavaksi Agenda 2030:n toteuttamisessa**.

Vuonna 2017 tärkeitä toimia tällä saralla ovat olleet muun muassa työ kansallisen kestävän kehityksen indikaattorikokoelman laatimiseksi sekä valtiovarainministeriön aloite kestävän kehityksen huomioimiseksi valtion talousarviossa. **Pidämme tärkeänä, että sidosryhmien osallistaminen molemmissa toimissa jatkuu ja että niiden onnistuneeseen toteuttamiseen varataan riittävät hallinnolliset resurssit valtionhallinnossa**.

Kestävän kehityksen indikaattorit

Suomen kansallisen kestävän kehityksen indikaattorikokoelman päivittäminen on mielestämme ollut tervetullut. Olemme erityisen tyytyväisiä siihen, että kokoelman eri koreihin on sisällytetty useampia **sektoreita yhdistäviä mittareita**, jotka alleviivaavat **politiikkajohdonmukaisuuden tarvetta**, sekä sellaisia, jotka seuraavat Suomen ja suomalaisten toiminnan **vaikutuksia myös rajojemme ulkopuolella**. Tällaisten ulkoisvaikutuksia seuraavien mittarien jatkokehittäminen on mielestämme tarpeen.

Vaikka kokoelman mittarien tulosten yhteenveto on tänä vuonna vasta eräänlaisessa pilottivaiheessa eikä systemaattinen yhteenveto ole vielä valmis, käy kokoelmasta kokonaisuutena jo ilmi huolestuttavia trendejä muun muassa kehitysyhteistyön rahoitukseen, pakolaiskiintiöihin, kasvihuonekaasupäästöihin ja nuorten lukutaitoon ja yhteiskuntataitoihin liittyen. Sen sijaan esimerkiksi kulutuksen hiilijalanjäljessä näytetään otettavan varovaisia askeleita oikeaan suuntaan, vaikka Suomen tilanne on vielä todella heikko.

Indikaattorikokoelman kokoelman laadinnassa törmättiin resurssien puutteeseen, kun huomattiin, että **monia kestävän kehityksen edistymisen kannalta keskeisiä alueita ei nykyisellään voida seurata**. Selkeä esimerkki tästä on **julkiset hankinnat**, jonka mukaan nimettiin yksi kymmenestä indikaattorikorista, mutta jota mittaaman asiantuntijaverkosto ei löytänyt yhtään indikaattoria, johon tällä hetkellä kerättäisiin systemaattisesti dataa. Myös muissa koreissa monet tärkeät indikaattoriehdotukset kaatuivat puutteisiin tiedonkeruussa tai ministeriöiden resursseissa koota tietoa eri lähteistä.

Kestävän kehityksen seurantaindikaattorit muodostavat puutteineenkin hyvän perustan kehittää kokonaisvaltaista yhteiskunnan tilan mittaristoa, joka kertoisi kansalaisten hyvinvoinnista ja ympäristökestävyydestä.

- Hallituksen tulee määrätietoisesti kehittää Suomelle tällaista bruttokansantuotetta täydentävää mittaristoa, jota voitaisiin hyödyntää poliittisen päätöksenteon tukena. Suomen tulisi myös edistää yhteisten kestävyys- ja hyvinvointi-indikaattoreiden kehittämistä ja käyttöä EU-tasolla.
- Indikaattorikokoelman kehittämiseen ja tiedonkeruuseen eri hallinnonaloilla tulee varata jatkossa suuremmat resurssit.

Agenda 2030 ja EU

Pidämme erittäin myönteisenä myös sitä, että eduskunnan valiokunnissa käsiteltiin keväällä 2017 myös **EU:n toimia Agenda 2030:n toteuttamiseksi** ja että kansalaisjärjestönä saimme kutsun kuultavaksi ulkoasiain- ja ympäristövaliokuntaan. Suomen ja kansalaisjärjestöjen kannan mukaisesti EU:n yleisten asioiden neuvosto hyväksyi kesäkuussa päätelmät, jossa muun muassa vaadittiin komissiota laatimaan strateginen suunnitelma Agenda 2030:n toteuttamiseksi EU:ssa. **Pidämme tärkeänä, että hallitus seuraa neuvoston esittämän vaatimuksen toteumista**. Komissio on yrittänyt kuitata vaatimuksen laatimalla tänä vuonna keskusteluasiakirjan kestävästä kehityksestä. Se on hyvä ensimmäinen askel, mutta ei ole vielä jäsenmaiden vaatima strateginen suunnitelma.

Kehityspolitiikka

EU hyväksyi kesäkuussa 2017 uuden kehityspolitiikkaa koskevan eurooppalaisen konsensuksen. Konsensus linjaa EU:n kehityspolitiikan Agenda 2030:n mukaiseksi ja toistaa EU:n kehitysyhteistyön päätavoitteeksi köyhyyden vähentämisen. Suomen kannoista konsensuksen päivittämiseen käytiin säännöllistä avointa keskustelua ulkoministeriön ja kansalaisjärjestöjen välillä, ja myös ulkoasiainvaliokunta käsitteli aihetta kansalaisyhteiskuntaa kuullen. Komission alkuperäinen ehdotus paranikin mielestämme monilta osin huomattavasti jäsenmaiden käsittelyssä. Etenkin kansalaisyhteiskunnan rooli ja sukupuolten välinen tasa-arvo korostuvat lopullisessa versiossa aiempaa paremmin.

Olemme kuitenkin pettyneitä hallituksen vuosikertomuksessa mainittuun Suomen kantaan suunnata kasvava osa EU:n kehitysrahoituksesta muuttoliikkeen lähtö- ja kauttakulkumaihin. **EU:n kehitysrahoituksen ohjaajana pitää olla Agenda 2030 ja tavoite köyhyyden vähentämisestä, ei pelko Eurooppaan kohdistuvasta muuttoliikkeestä**.

Lisätietoja: **Jussi Kanner**, vaikuttamistyön koordinaattori, Kehys ry, 040 754 4883, jussi.kanner@kehys.fi